

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 285/08-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. septembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť V. M., t. č. vo výkone trestu, zastúpeného advokátom JUDr. A. T., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na prejednanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 96/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. M. odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. marca 2008 doručená sťažnosť V. M. (ďalej len „sťažovateľ“) podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie veci súdom

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 96/07.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 102/07 z 23. júla 2007 bol sťažovateľ podľa § 72 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vzatý do väzby.

Sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv súvisiacich s jeho osobnou slobodou tým, že okresný súd v konaní v predmetnej veci nepostupoval v súlade s označenými ustanoveniami dohovoru a ústavy, a ďalej uvádza, že *„Do § 408 ods. 1 Trestného poriadku sa premieta zásada rýchlosti trestného konania, do ktorého patrí aj vykonávacie konanie. Predmetné konanie jednoznačne súdu ukladá povinnosť, ihneď po tom, čo nadobudol právoplatnosť a stal sa vykonateľným rozsudok, ktorým sa má vykonať trest odňatia slobody, nariadiť výkon trestu odňatia slobody, no napriek tejto skutočnosti nastúpil sťažovateľ výkon trestu odňatia slobody až po takmer štyroch mesiacoch od právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku, ktorým mu bol uložený vyššie uvedený nepodmienečný trest odňatia slobody, hoci v čase, keď nastúpil výkon trestu) už mohol mať uvedený trest takmer vykonaný“*.

Z obsahu sťažnosti ďalej vyplýva, že uznesením okresného súdu sp. zn. 4 T 96/2007 zo 7. januára 2008 *„bol sťažovateľ podľa § 72 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 79 ods. 1 Trestného poriadku prepustený z väzby na slobodu, s tým, že po prepustení z väzby okamžite nastúpi výkon trestu vo veci)sp. zn. 5 T 68/07“*. Sťažovateľ z dôvodu stretu výkonu väzby v inej trestnej veci a nariadeného výkonu trestu odňatia slobody na tento nenastúpil a v sťažnosti namietol, že *„Trestný poriadok v § 408 ods. 1 písm. a) nerozlišuje medzi väzbou, ktorá bola uvalená vo veci, v ktorej súd rozhodol o uložení trestu alebo o väzbu v inej trestnej veci. Preto konštatovanie súdu o kolízii výkonu väzby s výkonom trestu nemá oporu v zákone. V prípade ,ak ide o väzbu v inej trestnej veci, súd je*

povinný ihneď rozhodnúť o prepustení z väzby a zároveň nariadiť výkon trestu odňatia slobody“.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti následne poukázal na to, že v trestnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 4 T 96/2007, v ktorej bola na neho 12. októbra 2007 podaná obžaloba pre spolupáchateľstvo prečinu výtržníctva podľa § 20 a § 364 ods. 1 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a spolupáchateľstvo prečinu ublíženia na zdraví podľa § 20 a § 156 ods. 1 a ods. 2 písm. a) Trestného zákona, bol vydaný 19. októbra 2007 trestný rozkaz, ktorým bol uznaný za vinného. Sťažovateľ následne argumentoval, že tým došlo k porušeniu zásad ukladania súhrnného trestu: *„Podľa právnej praxe skorší odsudzujúci rozsudok za iný trestný čin páchatela musí byť právoplatný. Táto zásada bola podľa sťažovateľa v tomto konaní porušená. Skorší rozsudok Okresného súdu Košice I, sp. zn. 5T 68/2007 zo dňa 08.10.2007, ktorým bol sťažovateľ odsúdený k nepodmienečnému trestu odňatia slobody v trvaní 4 mesiacov, ku dňu 19. 10.2007 ešte nenadobudol právoplatnosť.“*

Sťažovateľ taktiež konštatoval, že napriek jeho opätovným žiadam o nariadenie hlavného pojednávania vznikajú priesťahy v konaní, pretože *„Do dnešného dňa nebolo v predmetnej trestnej veci vytyčené hlavné pojednávanie“*, pričom podľa jeho názoru *„doručovanie súdnych písomností spoluobvineným nemôže byť v jeho prípade, keď sa už od 23.07. 2007 nachádzal vo vyšetrovacej väzbe, dôvodom na nevytyčenie hlavného pojednávania“*.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal takýto nález:

„1. Základné právo V. M. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, základné právo V. M. na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo V. M. na prerokovanie vecí bez zbytočných priesťahov zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR, bolo porušené konaním Okresného súdu Košice I, vo veci vedenej pod sp. zn. 4 T 96/2007“.

2. Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 96/2007 konať bez zbytočných priesťahov.

3. *V. M. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 200 000,- Sk, ktoré mu je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.*

4. *Okresný súd Košice I je povinný zaplatiť V. M. trovy právneho zastúpenia v sume 7939,-Sk na účet jeho právneho zástupcu JUDr. A. T., advokáta so sídlom K., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu“.*

II.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

Podstatou námietok sťažovateľa je posúdenie legality procesného postupu okresného súdu proti právnomu názoru, ktorý zastáva sťažovateľ. Túto skutočnosť vníma sťažovateľ ako porušenie svojich označených práv.

Sťažovateľ v obsahu svojej sťažnosti poukazoval na údajnú protizákonnosť postupu konajúceho všeobecného súdu, ako aj na nevysporiadanie sa okresného súdu s niektorými skutkovými okolnosťami prípadu (namietaná protizákonnosť konštatovania súdu o kolízii väzby s výkonom trestu).

Vo väzbe na sťažovateľovu argumentáciu o údajných dôvodoch porušenia práva na súdnu a inú právnu ochranu je na tomto mieste potrebné poukázať na konštantnú judikatúru ústavného súdu, ktorá ustanovuje, že ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 17/00).

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom sťažnosti a jej prílohami zistil, že v okolnostiach prípadu neboli splnené podmienky na vyslovenie porušenia označeného základného práva na súdnu a inú právnu ochranu.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy všeobecné súdy rozhodujú o občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti vychádzal ústavný súd z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5

ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

V takto ústavne koncipovanom princípe subsidiarity má základ aj rozsah pôsobnosti ústavného súdu pri poskytovaní ochrany ústavným a základným právam a slobodám. Ústavný súd sťažnosť, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu vo veci sp. zn. 4 T 96/07, odmietol s poukazom na skutočnosť, že ústavný súd nie je oprávnený konať o sťažnosti, ktorou fyzická osoba alebo právnická osoba namieta porušenie svojich základných práv a slobôd, ak o ochrane týchto práv je oprávnený rozhodovať všeobecný súd. Uvedenou námietkou porušenia práva v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy sa tak ústavný súd nezaoberal, keďže mu v tom bránili princípy sebaobmedzenia a subsidiarity, keď o veci ešte stále koná príslušný okresný súd a po jeho rozhodnutí môže konať aj odvolací či dovolací súd.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietáhoch (mutatis mutandis IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05).

Ústavný súd v súvislosti s hodnotením efektívnosti postupu okresného súdu v súlade so svojou predchádzajúcou judikatúrou, podľa ktorej „... nie každý zistený priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (napr. II. ÚS 57/01), dospel k záveru, že aj v danej veci ide o takýto prípad, pretože celková dĺžka konania pred konajúcim súdom je primeraná faktickej a právnej zložitosti veci (súbeh viacerých trestných činov spáchaných vo forme spolupáchateľstva, vyhýbanie sa spoluobvinených úkonom trestného konania), pričom súd uskutočňuje procesné úkony smerujúce k meritórnemu ukončeniu veci.

Vychádzajúc z doterajšej stabilnej judikatúry ústavný súd pripomína, že v prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priesťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného týmto článkom ústavy (napr. II. ÚS 57/01), prípadne návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

Ústavný súd sa po oboznámení sa s obsahom sťažnosti a jej prílohami prikláňa k záveru, že v okolnostiach prípadu neboli splnené podmienky na vyslovenie porušenia označených základných práv a postup konajúceho súdu pokladá za zákonný a dôvodný.

Vychádzajúc z týchto faktov ústavný súd napokon dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená, a preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. septembra 2008